

ONTWERP VAN WET,
zoals het luidt na de daarin tot en met 15 maart 1972
aangebrachte wijzigingen

Nr. 52

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het, in het bijzonder met het oog op de versnelling van de procedure tot onteigening, wenselijk is wijzigingen te brengen in de onteigeningsprocedure;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

In de onteigeningswet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. Artikel 18, vierde lid, wordt vervangen door vijf nieuwe leden:

De dagvaarding wordt betekend aan de houders van op het te onteigenen perceel of zakelijk recht in de openbare registers ingeschreven hypotheek en aan de in de openbare registers ingeschreven beslagleggers op het te onteigenen perceel of zakelijk recht.

Aan de derde belanghebbenden, als bedoeld in artikel 3, tweede lid, voor zover deze aan de onteigenende partij bekend zijn of behoren te zijn, wordt de dagvaarding betekend dan wel wordt een afschrift van de dagvaarding gezonden bij aangetekende brief, waarvoor een bericht van ontvangst wordt verlangd. Ten aanzien van een huurder van woonruimte, als bedoeld in artikel 1623a van het Burgerlijk Wetboek, kan in de aangetekende brief worden volstaan met de mededeling van de uitgebrachte dagvaarding en van het daarin vervatte aanbod, voor zover dit op hem betrekking heeft. Voorts wordt mededeling gedaan van voorzieningen die de onteigenende partij voornemens is jegens hem te treffen.

De betekening of de verzending van de aangetekende brief geschiedt binnen een week na het uitbrengen van de dagvaarding.

Betekening of toezending bij aangetekende brief vindt niet plaats aan degenen, die op grond van artikel 47, derde lid, in het geding worden geroepen.

In het exploit van betekening van de dagvaarding aan de derde belanghebbende of in de aangetekende brief wordt vermeld op welke wijze zij, desgewenst, in het geding van onteigening kunnen tussenkomen.

B. Artikel 19 vervalt.

C. Aan artikel 22 wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt:

Indien er derde belanghebbenden zijn, moet uit het in de dagvaarding te vermelden aanbod blijken, welk aandeel daarvan voor de verweerder onderscheidenlijk ieder der derde be-

langhebbenden, voor zover dezen aan de onteigenende partij bekend zijn of behoren te zijn, als schadeloosstelling is bestemd, op straffe van veroordeling in de kosten overeenkomstig artikel 50, tweede lid.

D. Artikel 24 wordt als volgt gelezen:

De rechtbank behandelt zaken aangaande onteigening ten algemene nutte, vóór elke andere.

Ten dage dienende concludeert de aanlegger voor eis.

Op dezelfde dag of uiterlijk twee weken daarna concluderen de verweerders voor antwoord. Indien de verweerders alsdan niet voor antwoord concluderen, worden zij geacht het aanbod te hebben verworpen. Het laatste is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van derde belanghebbenden aan wie bij dagvaarding of aangetekende brief een aanbod is gedaan.

Oproeping tot vrijwaring wordt niet toegelaten.

Indien van twee of meer gedaagden de een verschijnt, de ander niet, wordt met de verschijnende onmiddellijk voortgeprocedeerd. De uitspraak geschiedt tussen al de partijen bij een en hetzelfde vonnis, dat als een vonnis op tegenspraak gewezen wordt beschouwd, en waartegen geen verzet is toegelaten.

Uiterlijk een maand nadat is geconcludeerd voor eis, doet de rechtbank uitspraak.

Het voorschrift vervat in het vorige lid geldt niet, indien de eigenaar de vordering als bedoeld in artikel 38 doet of indien een der partijen pleidooi vraagt; alsdan verwijst de enkelvoudige kamer op ter zitting gedaan verzoek de zaak naar de meervoudige kamer der rechtbank.

E. Artikel 27 wordt als volgt gelezen:

Behoudens ingeval van nietigverklaring van de dagvaarding of niet-ontvankelijkheidsverklaring dan wel ontzegging van de eis, benoemt de rechtbank een of meer deskundigen in oneven getale. Zij geeft aan hen opdracht om de schadeloosstellingen te begroten van de verweerder en derde belanghebbenden, doch slechts voor zover zij het aan hen ten processe gedane aanbod niet hebben aanvaard.

Zij benoemt voorts een harer leden, om vergezeld van de griffier, als commissaris bij de opneming door deskundigen van de ligging en gesteldheid der te onteigenen goederen tegenwoordig te zijn en wijst een of meer nieuws- of advertentiebladen aan, waarin de aankondiging door de griffier, in het volgende artikel vermeld, moet geschieden.

Deze benoeming en aanwijzing vinden ook plaats, indien er verstek mocht zijn verleend of indien de gedaagde het voor hem bestemde gedeelte van het aanbod heeft aanvaard en niet blijkt, dat de derde belanghebbenden het voor hen bestemde gedeelte van het aanbod genoegzaam achten. Tegen de verleening van verstek wordt geen verzet toegelaten.

Ingeval de verweerder of een derde belanghebbende het aan hem ten processe gedane aanbod heeft aanvaard, bepaalt de rechtbank in haar vonnis de schadeloosstelling voor de betrokkene op de som van dat aanvaardde aanbod.

F. Artikel 28, eerste lid, wordt als volgt gelezen:

De tijd en plaats van de opneming door deskundigen van de ligging en gesteldheid der te onteigenen goederen worden door de rechtercommissaris met inachtneming van de meest mogelijke spoed bepaald en medegedeeld aan de griffier. Zij worden door de griffier bekend gemaakt door een aankondiging in een of meer daartoe in het vonnis aangewezen nieuws- of advertentiebladen.

1. In artikel 28, tweede, derde en vierde lid worden de woorden „het onderzoek” vervangen door: de opneming.

G. Artikel 29 wordt als volgt gelezen:

Bij de opneming door deskundigen van de ligging en gesteldheid der te onteigenen goederen, met welke opneming hun onderzoek aanvangt, of ingeval op een dag meer ter onteigening aangewezen goederen zullen worden opgenomen, leggen

de deskundigen bij de eerste opneming in handen van de rechtercommissaris de eed af.

In de plaats der deskundigen, die niet opgekomen zijn of weigeren aan hun verplichtingen te voldoen, benoemt hij anderen. Indien ten gevolge hiervan de opneming moet worden uitgesteld, bepaalt de rechtercommissaris daarvoor een nadere tijd waarvan de griffier mededeling doet aan partijen, derde belanghebbenden en deskundigen.

De rechtercommissaris brengt de bepalingen dezer wet omtrent de begroting der schadeloosstelling, voor zoveel terzake vereist wordt, onder de aandacht der deskundigen.

De deskundigen nemen bij de opneming de toestand van het te onteigenen goed op door foto's en tekeningen en andere daartoe geschikte middelen.

H. Artikel 30 wordt gelezen als volgt:

Partijen en derde belanghebbenden delen aan de rechtercommissaris alle feiten en omstandigheden mede, die van belang zijn voor een juiste begroting van de schade en leggen daartoe de nodige stukken over.

I. Artikel 34 wordt als volgt gelezen:

De griffier maakt van de opneming een door de rechtercommissaris en hem te ondertekenen proces-verbaal op.

Hij neemt daarin de verklaringen van de bij de opneming gehoorde personen op, nadat deze verklaringen hun zijn voorgelezen en door hen zijn ondertekend.

Voorts neemt hij daarin op de punten, waarover partijen of derde belanghebbenden hebben toegezegd nadere inlichtingen te zullen geven of waaromtrent hun door de rechtercommissaris is opgedragen nadere inlichtingen te verschaffen. De rechtercommissaris bepaalt de termijn, waarbinnen die inlichtingen moeten zijn verstrekt.

De rechtercommissaris stelt tevens na overleg met de deskundigen de dag vast, waarop de nederlegging ter griffie van het deskundigenrapport zal plaats vinden, met dien verstande, dat die dag niet later wordt bepaald dan uiterlijk zes maanden na de dag van de opneming. Ingeval de rechtercommissaris een termijn heeft bepaald als bedoeld in het vorige lid, wordt die dag niet later bepaald dan uiterlijk zes maanden na afloop van die termijn. In het proces-verbaal wordt de dag van de nederlegging vermeld.

De griffier zendt een afschrift van het proces-verbaal van de opneming aan partijen, in het proces-verbaal vermelde derde belanghebbenden en deskundigen.

De rechtercommissaris kan één maal op met redenen omkleed verzoek van de deskundigen uitstel van de nederlegging toestaan. Hij stelt alsdan een nieuwe dag daarvoor vast, waarvan de griffier bericht zendt aan partijen, derde belanghebbenden en deskundigen.

J. Artikel 35 wordt als volgt gelezen:

De deskundigen begroten de schadeloosstellingen overeenkomstig de hun krachtens artikel 27, eerste lid, verstrekte opdracht. Zij verklaren daarbij de gronden waarop hun begroting rust.

Het rapport van de deskundigen wordt tot aan de in artikel 37, eerste lid, bedoelde terechtzitting ter inzage van partijen en van derde belanghebbenden ter griffie nedergelegd. Van de nederlegging doet de griffier mededeling aan partijen en derde belanghebbenden. Hij geeft daarvan tevens kennis in een of meer door de rechtercommissaris aan te wijzen nieuws- of advertentiebladen.

K. Artikel 36 wordt als volgt gelezen:

Gedurende vier weken na de dag van de nederlegging, bedoeld in artikel 35, tweede lid, kunnen partijen en derde belanghebbenden een bezwaarschrift bij de rechtercommissaris indienen.

De griffier zendt onverwijld een afschrift van de bezwaarschriften aan de wederpartij, derde belanghebbenden en de deskundigen, die gedurende vier weken na de dag van de

toezending een verweerschrift bij de rechtercommissaris kunnen indienen.

Indien de rechtercommissaris, na overleg met de deskundigen, zulks in het belang van een goede behandeling van de zaak gewenst acht, vindt zo spoedig mogelijk na het verstrijken van de in het voorgaande lid bedoelde termijn de behandeling van de ingediende bezwaarschriften en verweerschriften te zijnen overstaan plaats. De griffier roept partijen, derde belanghebbenden en de deskundigen op.

De griffier maakt van de behandeling van de bezwaarschriften en de verweerschriften een door de rechtercommissaris en hem te ondertekenen proces-verbaal op. De griffier zendt onverwijld een afschrift van het proces-verbaal aan partijen, derde belanghebbenden en deskundigen.

Na artikel 36 wordt een nieuw artikel 36a toegevoegd, luidende:

Indien geen bezwaarschrift is ingediend of indien later blijkt van feitelijke bezwaren, die in het ingediende bezwaarschrift niet waren vermeld, dan kan de rechtbank aan later opgekomen bezwaren de betekenis hechten, die zij geraden zal achten. Indien haar blijkt dat deze bezwaren berusten op feiten of omstandigheden, die ten tijde van de in artikel 36, eerste lid, bedoelde termijn niet bekend waren of redelijkerwijs bekend konden zijn, neemt zij deze in ieder geval in aanmerking.

L. Artikel 37 wordt als volgt gelezen:

In de eerste voor de behandeling van burgerlijke zaken bestemde terechtzitting, welke plaats heeft na verloop van vier weken na de dag van de in artikel 36 bedoelde zitting, kunnen derde belanghebbenden een conclusie nemen en, zowel als partijen, bezwaarschriften en conclusies nader bij pleidooi ontwikkelen. Ingeval geen bezwaarschriften zijn ingediend, zullen de pleidooien plaats vinden uiterlijk zes weken na de dag van de nederlegging van het rapport van deskundigen. De griffier roept partijen, derde belanghebbenden zomede de deskundigen op om ter terechtzitting aanwezig te zijn, opdat dezen desgevraagd mondelinge toelichting op het uitgebrachte advies verstrekken.

Uiterlijk binnen vier weken na de in dit artikel bedoelde terechtzitting doet de rechtbank, indien zij geen gebruik heeft gemaakt van de haar in artikel 235 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering toegekende bevoegdheid, uitspraak over de onteigening, stelt zij in haar vonnis de schadeloosstellingen vast voor de verweerder en de derde belanghebbenden en vermeldt zij tevens de schadeloosstellingen die reeds zijn bepaald ingevolge artikel 27, laatste lid.

M. Aan artikel 40 wordt een lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

Bij het begroten dier waarde wordt uitgegaan van de dag, waarop het vonnis van onteigening wordt uitgesproken, met dien verstande, dat, ingeval Afdeling 2 van Hoofdstuk IIIa toepassing heeft gevonden, wordt uitgegaan van de dag, waarop het vonnis van onteigening is overgeschreven in de openbare registers.

N. Aan artikel 43 worden twee leden toegevoegd, welke luiden als volgt:

De hypotheekhouder kan zijn recht reeds uitoefenen op het voorschot op de schadeloosstelling, dat aan de eigenaar van het verbonden perceel of aan de rechthebbende op het verbonden zakelijk recht is toegekend ingeval van vervroegde overschrijving van het vonnis van onteigening volgens de bepalingen van Afdeling 2 van Hoofdstuk IIIa van deze Titel.

Aan de beslagleggers wordt door de onteigenende partij het vonnis van onteigening betekend, voor zover dezen op dat moment in de openbare registers zijn vermeld. De betekening vindt plaats binnen veertien dagen nadat het vonnis gezag van gewijsde heeft verkregen.

O. Artikel 50 wordt als volgt gelezen:

De kosten van het proces komen ten laste van de onteigenende partij, met dien verstande echter dat ingeval aan de

verweerder onderscheidenlijk een derde belanghebbende, die het aan hem ten processe gedane aanbod niet heeft aanvaard, niet meer wordt toegewezen dan hem werd aangeboden, de rechtbank de betrokkene kan veroordelen tot betaling van de kosten van het geding of van een door haar naar billijkheid te bepalen gedeelte van die kosten.

In afwijking van het bepaalde in het vorige lid komen de kosten van het proces steeds ten laste van de onteigenende partij, indien in de dagvaarding niet is vermeld welke som aan de verweerder onderscheidenlijk aan ieder der belanghebbenden, die aan de onteigenende partij bekend konden zijn, als schadeloosstelling wordt aangeboden.

Indien de rechtbank evenwel van oordeel is, dat de onteigenende partij tengevolge van gebrek aan medewerking aan de zijde van de verweerder of een derde belanghebbende voor de aanvang van het geding tot onteigening, onvoldoende gegevens ter beschikking heeft gehad tot het doen van een redelijk aanbod bij dagvaarding of aangetekende brief, of wanneer zij daartoe aanleiding vindt in de omstandigheden van het geding, kan zij de verweerder veroordelen in de kosten van het proces of, overeenkomstig het eerste lid van dit artikel, de betrokkene veroordelen tot betaling van een gedeelte van die kosten. Ingeval de som der kosten waarin een verweerder of derde belanghebbende is veroordeeld, hoger is dan die van de aan hem toegekende schadeloosstelling, kan de rechtbank de betrokkene veroordelen tot betaling van het verschil dier sommen.

Onder de kosten van het geding zijn mede begrepen kosten van rechtsbijstand of andere deskundige bijstand, die naar het oordeel van de rechtbank redelijkerwijs door verweerders of derde belanghebbenden zijn gemaakt.

De kosten van de bekendmakingen, bedoeld in de artikelen 28, 35, 54 en 54d, komen steeds voor rekening van de onteigenende partij.

P. In artikel 52, tweede lid, wordt in plaats van „acht dagen” gelezen: „twee weken”.

Q. Artikel 53 wordt als volgt gelezen:

Deze verklaring wordt binnen zes weken na afloop van de in het vorige artikel genoemde termijn van twee weken met een ontwikkeling van de gronden der cassatie aan de tegenpartij betekend en gaat vergezeld van een dagvaarding tegen de eerste terechtzitting, welke na verloop van twee weken na de betekening plaats vindt.

De conclusie van de eiser, bedoeld in artikel 412, eerste lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, wordt genomen ten pleitdage.

R. Artikel 54, eerste lid, wordt als volgt gelezen:

Binnen acht dagen nadat het in artikel 37 bedoelde vonnis gezag van gewijsde heeft verkregen, doet de griffier het bij uittreksel in een of meer bij vonnis aangewezen nieuws- of advertentiebladen plaatsen.

S. In artikel 54 wordt in plaats van „het openbaar ministerie” gelezen: de griffier.

T. Hoofdstuk IIIa van Titel I wordt vervangen door het volgende:

HOOFDSTUK IIIa

Afdeling 1

Van de opnemings door de deskundigen voor de aanvang van het geding

Artikel 54a. De onteigenende partij, die voornemens is de procedure van Afdeling 2 van dit Hoofdstuk te volgen, kan zodra de nederlegging, bedoeld in artikel 12, heeft plaats gevonden, aan de rechtbank voor wie de onteigening zal moeten worden gevorderd, verzoeken om de benoeming van een rechtercommissaris en van een of meer deskundigen in on-

even getale, alsmede tot bepaling van de dag, waarop de opneming door de deskundigen van de ligging en gesteldheid der te onteigenen goederen zal plaatsvinden.

Bij het verzoekschrift moeten worden overgelegd:

1. de stukken, bedoeld in artikel 12, eerste lid;
2. de bewijzen, bedoeld in artikel 23, onder 2° en 3°;
3. een opgave van de hypotheekhouders of van hen, die beslag hebben gelegd met betrekking tot hetgeen onteigend moet worden, voor zover zij zijn vermeld in de openbare registers.

Het verzoekschrift bevat een opgave van de kadastrale aanduiding alsmede een omschrijving van de aard van hetgeen onteigend moet worden, benevens een opsomming van de namen en adressen van degenen die volgens de openbare registers daarop enig recht hebben, alsmede van ieder, die aan de onteigenende partij op het tijdstip van de indiening van het verzoekschrift als derde belanghebbende, als bedoeld in artikel 3, tweede lid, bekend is, onder vermelding van de bedragen, welke de onteigenende partij aan ieder van hen voornemens is bij dagvaarding aan te bieden.

Het verzoekschrift bevat tevens indien daartoe termen zijn een verzoek tot benoeming van een derde, bedoeld in artikel 20. Tevens kan de onteigenende partij in het verzoekschrift een voorkeur uitspreken met betrekking tot het tijdvak, waarin de hiervoor bedoelde opneming zal plaatsvinden.

Artikel 54b. De onteigenende partij doet binnen een week een afschrift van het verzoekschrift betekenen of zendt een afschrift van het verzoekschrift bij aangetekende brief, waarvoor een bericht van ontvangst wordt verlangd, aan degenen die in het verzoekschrift zijn vermeld. Ingeval van betekening wordt een gewaarmerkt afschrift van het exploit van betekening aan de griffier gezonden. In geval van een aangetekende brief bevestigt de onteigenende partij aan de griffier dat de aangetekende brief is verzonden en daarvoor een bericht van ontvangst is verkregen.

Ten aanzien van een huurder van woonruimte, als bedoeld in artikel 1623a van het Burgerlijk Wetboek, kan in de aangetekende brief worden volstaan met de mededeling van het ingediende verzoekschrift en van het daarin vermelde, voor zover dit op hem betrekking heeft.

Artikel 54c. De rechtbank beschikt binnen een maand op het verzoek. Indien de in artikel 54a en 54b vereiste stukken niet volledig zijn overgelegd of niet ingezonden, stelt de rechtbank een termijn van ten hoogste twee weken vast, waarbinnen de onteigenende partij alsnog tot aanvulling van die stukken kan overgaan, bij gebreke waarvan afwijzend op het verzoek wordt beschikt.

Bij toewijzing van het verzoek benoemt de rechtbank een harer leden tot rechtercommissaris alsmede een of meer deskundigen in oneven getale. Zonodig benoemt zij tevens een derde, bedoeld in artikel 20. De rechtercommissaris bepaalt met de meest mogelijke spoed de tijd en de plaats waarop de opneming door deskundigen zal plaats vinden.

Tegen de beschikking staan alleen aan de verzoeker de rechtsmiddelen van hoger beroep en beroep in cassatie open.

Artikel 54d. De griffier zendt aan degenen, die in het verzoekschrift zijn vermeld en tevens aan de deskundigen onverwijld een afschrift toe van de in het vorige artikel bedoelde beschikking; voorts deelt hij hun de tijd en de plaats van de opneming door deskundigen mede. Ook draagt hij zorg, dat de tijd en de plaats van de opneming door deskundigen worden aangekondigd in een of meer nieuws- of advertentiebladen.

Artikel 54e. De artikelen 28, derde lid, tot en met 34, derde lid, alsmede artikel 34, vijfde lid, zijn op de opneming door deskundigen van overeenkomstige toepassing.

Op verzoek van de meest gerede partij, geven de deskundigen zo mogelijk hun voorlopig oordeel over de schadeloosstelling.

Afdeling 2

Van de vervroegde uitspraak over de onteigening

Artikel 54f. De onteigenende partij kan, overeenkomstig de bepalingen van deze Afdeling, in de dagvaarding tot onteigening een vervroegde uitspraak over de onteigening vorderen. Ingeval de opneming door de deskundigen heeft plaats gehad overeenkomstig Afdeling 1 van dit Hoofdstuk, is de onteigenende partij op straffe van niet-ontvankelijkheid gehouden tot het doen van die vordering. Zodra het vonnis van onteigening gezag van gewijsde heeft verkregen, kan het in de openbare registers worden overgeschreven, voordat over de schadeloosstelling uitspraak is gedaan.

Artikel 54g. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 10, eerste lid, 62, tweede lid, 80, laatste lid, en 141 tweede lid, moet de dagvaarding waarbij de vervroegde uitspraak tot onteigening wordt gevorderd, indien de opneming door de deskundigen overeenkomstig Afdeling 1 van dit Hoofdstuk heeft plaats gevonden, worden uitgebracht binnen twee maanden na de opneming ter plaatse door de deskundigen. Ingeval de openbaarmaking, bedoeld in artikel 15, eerste lid, nog niet heeft plaats gevonden op de dag van de opneming, vangt de termijn van twee maanden aan op de dag van die openbaarmaking.

Artikel 54h. De artikelen 17, 18, 20, 22–26 zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat, wanneer een vervroegde opneming door deskundigen overeenkomstig de bepalingen van Afdeling 1 van dit Hoofdstuk heeft plaats gehad, de in artikel 23 voorgeschreven nederlegging ter griffie alleen zal betreffen het onder 1° van dat artikel bedoelde exemplaar van de *Staatscourant*.

Artikel 54i. Behoudens ingeval van nietigverklaring van de dagvaarding of niet-ontvankelijkheidsverklaring dan wel ontzegging van de eis, spreekt de rechtbank de onteigening uit met bepaling van een voorschot op de schadeloosstelling voor de verweerders en bekende, niet betwiste derde belanghebbenden en van de door de onteigenende partij te treffen bijkomende voorzieningen, indien deze in het aanbod zijn opgenomen. Het voorschot wordt bepaald op het bedrag, waarover terzake tussen hen en de onteigenende partij overeenstemming bestaat blijkens gewisselde conclusies of door de verweerders of derde belanghebbenden ondertekende bewijsstukken.

Indien niet blijkt, dat overeenstemming is bereikt, bepaalt de rechtbank voor ieder het bedrag van het voorschot op 90 ten honderd van de aan ieder aangeboden schadeloosstelling, tenzij zij, na desgewenst de deskundigen mondeling gehoord te hebben, aanleiding vindt het voorschot op een ander bedrag vast te stellen. Indien de rechtbank daartoe termen aanwezig acht, kan zij de uitspraak omtrent het voorschot ten hoogste veertien dagen aanhouden.

Ingeval een verweerder of derde belanghebbende het aan hem ten processe gericht aanbod heeft aanvaard, bepaalt de rechtbank voor de betrokkene geen voorschot en bepaalt zij in haar vonnis de schadeloosstelling voor de betrokkene op de som van dat aanvaarde aanbod.

Ingeval alle betrokkenen het aan hen ten processe gericht aanbod hebben aanvaard, geldt het vonnis als een vonnis bedoeld in artikel 37.

De rechtbank bepaalt voor de onteigenende partij en bekende derde belanghebbenden een som als zekerheid voor de voldoening van de aan ieder van hen verschuldigde schadeloosstelling. Deze som wordt bepaald op het bedrag, waarover overeenstemming is bereikt. Blijkt niet, dat overeenstemming is bereikt, dan wordt die som bepaald tenminste op het bedrag dat ieder is aangeboden, verminderd met het voorschot.

Indien blijkens het proces-verbaal van de opneming door de deskundigen, die plaats heeft gevonden volgens Afdeling 1 van dit Hoofdstuk, de betrokkene afstand heeft gedaan van

het recht op zekerheidstelling stelt de rechtbank voor hem de som als hier bedoeld niet vast. Evenmin doet zij zulks ingeval haar uit gewisselde conclusies of door de verweerders of derde belanghebbenden ondertekende bewijsstukken blijkt, dat afstand van het recht op zekerheidstelling is gedaan. De rechtbank bepaalt tevens op welke wijze de zekerheidstelling zal plaats vinden.

Artikel 54j. Bij het vonnis, waarbij overeenkomstig artikel 54i de onteigening is uitgesproken, benoemt de rechtbank een of meer deskundigen in oneven getale. Zij geeft aan hen opdracht om de schadeloosstellingen te begroten voor de verweerders en de derde belanghebbenden, doch slechts voor zover zij het aan hen ten processe gedane aanbod niet hebben aanvaard. Zij benoemt voorts een harer leden, om vergezeld van de griffier, als commissaris bij de opneming door de deskundigen tegenwoordig te zijn en wijst een of meer nieuws- of advertentiebladen aan, een en ander overeenkomstig artikel 27, tweede en derde lid. Artikel 28 is van overeenkomstige toepassing. Op de opneming door de deskundigen zijn de artikelen 29-34 van overeenkomstige toepassing.

Ingeval de opneming door de deskundigen reeds heeft plaats gehad overeenkomstig Afdeling 1 van dit Hoofdstuk, stelt de rechtbank een datum vast waarop de nederlegging van het deskundigenrapport zal moeten plaats vinden. De griffier draagt zorg, dat partijen, de in het proces-verbaal vermelde derde belanghebbenden en de deskundigen een afschrift van dit vonnis ontvangen. De rechtercommissaris en de deskundigen, aangewezen krachtens artikel 54c, treden in het geding als zodanig op, tenzij de rechtbank anderen in hun plaats aanwijst.

Tevens onderzoekt de rechtbank in het in het vorige lid bedoelde geval ambtshalve, of het in de dagvaarding aangeduide ter onteigening aangewezen goed hetzelfde is als dat, waarop de opneming door de deskundigen betrekking heeft gehad. Indien blijkt, dat zulks niet het geval is, beveelt de rechtbank een nieuwe opneming door de deskundigen. Alsdan zijn de artikelen 27-34 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 54k. Indien bij de opneming door de deskundigen, die plaats vindt volgens artikel 54j, eerste of derde lid, blijkt van het bestaan van derde belanghebbenden, die niet in de dagvaarding waren vermeld, draagt de rechtercommissaris op hun verzoek aan de onteigenende partij op om binnen een maand, op een door de rechtercommissaris aan te wijzen terechtzitting, alsnog een aanbod terzake van de schadeloosstelling aan die derde belanghebbenden te doen, mits hun hoedanigheid niet wordt betwist.

Dit aanbod geschiedt bij akte ter rolle. De rechtbank doet bij vonnis uitspraak over het toe te kennen voorschot, in elk geval binnen een maand na afloop van de termijn, bedoeld in artikel 54m. Het bedrag van het voorschot wordt bepaald op het bedrag, waarover overeenstemming blijkt te bestaan blijkens door de betrokkenen ondertekende bewijsstukken. Indien niet blijkt van deze overeenstemming bepaalt de rechtbank het voorschot op 90 ten honderd van het bij akte gedane aanbod. Zonodig stelt de rechtbank een nieuwe datum vast, waarop de nederlegging van het deskundigenrapport zal moeten plaatsvinden. De griffier draagt zorg, dat deze nieuwe datum ter kennis wordt gebracht van partijen, derde belanghebbenden en deskundigen.

Ingeval de derde belanghebbende, in het geding tussengekomen, een akte heeft genomen, houdende aanvaarding van het aanbod, bepaalt de rechtbank geen voorschot en stelt zij de schadeloosstelling voor de betrokkene vast op de som van dat aanvaarde aanbod.

De rechtbank kent slechts een voorschot, als bedoeld in het tweede lid, toe, indien de betrokken belanghebbende heeft aange-toond, dat het vonnis, waarbij overeenkomstig artikel 54i de onteigening is uitgesproken, in de openbare registers is overgeschreven. Is dit vonnis niet binnen de in artikel 54m bedoelde termijn overgeschreven, dan wijst de rechtbank het verzoek af. Tenzij blijkt uit het proces-verbaal van de

opneming door de deskundigen, dat de betrokkene afstand heeft gedaan van het recht op zekerheidstelling, bepaalt de rechtbank overeenkomstig artikel 54i de som als zekerheid voor de voldoening der schadeloosstelling. Tevens stelt zij de wijze vast waarop de zekerheidstelling zal plaats vinden.

Ingeval echter de rechtercommissaris de zaak daarvoor vatbaar acht en de onteigenende partij of derde belanghebbende daartegen geen bezwaar heeft, bepaalt de rechtercommissaris zelf het bedrag van het voorschot tijdens de opneming door de deskundigen, na dezen mondeling te hebben gehoord. Eveneens stelt hij in dat geval na de deskundigen mondeling te hebben gehoord voor de betrokkene de som vast als zekerheid voor de voldoening der schadeloosstelling, tenzij de betrokkene afstand van het recht op zekerheidstelling doet. Indien geen afstand van het recht op zekerheidstelling is gedaan, bepaalt hij tevens de wijze waarop de zekerheidstelling zal plaatsvinden. De onteigenende partij is slechts gehouden tot betaling van het ingevolge dit lid toegekende voorschot, nadat het vonnis, bedoeld in artikel 54i, binnen de in artikel 54m, eerste lid, bedoelde termijn is overgeschreven in de openbare registers. Het proces-verbaal van de opneming levert een voor tenuitvoerlegging vatbare titel op; tot tenuitvoerlegging kan slechts gedurende een tijdvak van een maand na afloop van de in artikel 54m, eerste lid, genoemde termijn worden overgegaan.

Artikel 54l. Tegen het vonnis, waarbij overeenkomstig artikel 54i de onteigening is uitgesproken of waarbij nadien een voorschot is vastgesteld, staat het rechtsmiddel open van beroep in cassatie. De artikelen 52 en 53 zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat de in artikel 53, eerste lid, genoemde termijn slechts twee weken bedraagt.

Tegen het vonnis, of de beschikking, bedoeld in artikel 54k, staat geen andere voorziening open dan beroep in cassatie in het belang der wet.

Artikel 54m. Ingeval de opneming door de deskundigen volgens artikel 54j, eerste of derde lid, plaats vindt, kan het vonnis, waarbij overeenkomstig artikel 54i de onteigening is uitgesproken, slechts worden overgeschreven in de openbare registers binnen een tijdvak van twee maanden na de opneming door de deskundigen.

Ingeval de opneming door de deskundigen reeds heeft plaats gevonden overeenkomstig Afdeling 1 van dit Hoofdstuk, vangt de termijn van twee maanden aan op de dag, dat het vonnis, bedoeld in artikel 54i, gezag van gewijsde heeft verkregen.

Vindt geen overschrijving plaats binnen de termijn, bedoeld in de vorige leden, dan geldt het bepaalde in de artikelen 55, tweede lid, of 59, met dien verstande dat, wanneer na het vonnis van onteigening een voorschot is vastgesteld, de termijn aanvangt op het tijdstip, waarop dat latere vonnis gezag van gewijsde heeft gekregen.

Artikel 54n. De in het vorige artikel bedoelde overschrijving heeft plaats tegen overlegging van:

1. een verklaring van de griffier, dat het ter overschrijving aangeboden vonnis gezag van gewijsde heeft;
2. een afschrift van het proces-verbaal van de opneming door de deskundigen, tenzij Afdeling 1 van dit Hoofdstuk toepassing heeft gevonden;

3. bewijzen van betaling van de bij vonnis, bedoeld in artikel 54i aan de in de dagvaarding genoemde rechthebbenden, of indien overeenkomstig artikel 20 een derde is benoemd, aan die derde, toegekende voorschotten en tevens, indien geen afstand van het recht op zekerheidstelling is gedaan, de akten, strekkende tot bewijs dat de zekerheidstelling heeft plaats gehad, of de bewijzen van betaling der schadeloosstellingen, bepaald ingevolge artikel 54i, tweede lid, laatste zin.

Ten aanzien van de gevolgen van de in het vorige artikel bedoelde overschrijving gelden de artikelen 59, derde lid, en 60.

Artikel 54o. Een partij of derde belanghebbende, aan wie door de rechtbank een voorschot is toegekend, kan verhoging verzoeken van het bedrag van het voorschot of van de zekerheid of van beide. De griffier zendt bericht van het verzoek aan de deskundigen.

Het verzoek kan slechts eenmaal worden gedaan tot uiterlijk een maand voor de dag waarop de nederlegging ter griffie van het deskundigenrapport zal plaatsvinden.

Omtrent de verhoging van het voorschot doet de rechtbank bij vonnis uitspraak, mits de betrokken belanghebbende doet blijken, dat het vonnis, waarbij overeenkomstig artikel 54i de onteigening is uitgesproken, in de openbare registers is overgeschreven. Ingeval deze overschrijving niet heeft plaats gevonden binnen de in artikel 54m bedoelde termijn, wijst de rechtbank het verzoek af.

Zij wijst het verzoek tot verhoging slechts toe, wanneer de reeds vastgestelde som kennelijk onvoldoende is, na desgewenst de deskundigen mondeling te hebben gehoord, met dien verstande, dat het verzoek kan worden afgewezen, indien de rechtbank blijkt, dat de nederlegging van het rapport van deskundigen binnen korte tijd zal plaats vinden. Zij wijst het verzoek af, indien haar blijkt, dat de nederlegging van het rapport van deskundigen reeds heeft plaatsgevonden. Zonodig stelt de rechtbank bij toewijzing van het verhogingsverzoek een nieuwe datum vast, waarop de nederlegging van het deskundigenrapport zal moeten plaats vinden. De griffier draagt zorg, dat deze nieuwe datum ter kennis wordt gebracht van partijen, derde belanghebbenden en deskundigen.

Tegen het vonnis in dit artikel bedoeld staat geen andere voorziening open dan beroep in cassatie in het belang der wet.

De onteigenende partij geeft van de betaling van het bedrag van een krachtens dit artikel vastgestelde verhoging kennis aan de deskundigen.

Artikel 54p. Het voorschot op de schadeloosstelling of verhogingen daarvan worden geconsigneerd in alle gevallen, waarin volgens deze wet de schadeloosstelling zelf wordt geconsigneerd.

Treedt iemand wiens tussenkomst in het geding is toegelaten in de plaats van degenen, aan wie reeds een voorschot op de schadeloosstelling was betaald, dan is deze laatste gehouden het bedrag van dit voorschot aan de onteigenende partij terug te betalen.

Artikel 54q. Indien de onteigenende partij het vonnis, bedoeld in artikel 54i, niet heeft doen overschrijven in de openbare registers binnen de in artikel 54m genoemde termijn, is de onteigenende partij schadeloosstellend en hebben de wederpartij en de derde belanghebbenden de keuze een vaste schadeloosstelling of volledige schadevergoeding te vorderen.

De vaste schadeloosstelling, bedoeld in het voorgaande lid, is gelijk aan tien ten honderd van het voorschot, bedoeld in artikel 54i of van de schadeloosstelling bedoeld in artikel 54i, tweede lid, tweede zin.

Wordt volledige schadevergoeding gevorderd, dan worden onder de schade mede begrepen de redelijkerwijs gemaakte kosten van rechtsbijstand en andere deskundige bijstand, alsmede de wettelijke interessen van het bedrag der schadevergoeding, te rekenen van de dag, na afloop van de termijn, bedoeld in artikel 54m.

Deze vordering kan slechts worden ingesteld binnen zes maanden na afloop van de termijn bedoeld in artikel 54m.

Tot kennisneming der vordering is de rechtbank bevoegd, bij welke het geding van onteigening aanhangig is gemaakt.

Artikel 54r. De gestelde zekerheid vervalt, wanneer de in artikel 54m bedoelde termijn is verstreken, zonder dat de onteigenende partij van de haar toekomende bevoegdheid tot overschrijving gebruik heeft gemaakt.

Zij vervalt voorts, wanneer de bij onherroepelijk vonnis vastgestelde som der schadeloosstelling is betaald of aangeboden en geconsigneerd.

Artikel 54s. Ingeval een voorschot of een som als zekerheid is vastgesteld overeenkomstig artikel 54k of een verhoging daarvan is vastgesteld overeenkomstig artikel 54o, kan het vonnis waarbij zulks is geschied, slechts ten uitvoer worden gelegd binnen een tijdvak van twee maanden, te rekenen van de dag, waarop het vonnis gezag van gewijsde heeft verkregen.

Ingeval een schadeloosstelling is bepaald overeenkomstig artikel 54k kan het vonnis, waarbij zulks is geschied, ten uitvoer worden gelegd, doch niet eerder dan nadat de overschrijving, bedoeld in artikel 54m, heeft plaats gevonden.

Artikel 54t. Op de procesgang, bedoeld in deze Afdeling, zijn, nadat het rapport van deskundigen ter inzage is nedergelegd, de artikelen 35, 36, 37, eerste lid, 38-54 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 37, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat de rechtbank haar uitspraak beperkt tot de aan de verweerders en derde belanghebbenden uit te keren schadeloosstellingen, met dien verstande, dat zij tevens in haar vonnis de schadeloosstellingen vermeldt, die reeds zijn bepaald ingevolge de artikelen 54i, tweede lid, laatste zin, en 54k, derde lid.

Voor zover de rechtbank bij het vonnis, bedoeld in het vorige lid, van oordeel mocht zijn, dat iemand ten gevolge van de betaling van voorschotten, meer heeft ontvangen dan hem als schadeloosstelling toekomt, zal zij de betrokkene veroordelen tot terugbetaling van het te veel ontvangen bedrag aan de onteigenende partij.

U. Hoofdstuk IV van Titel I wordt vervangen door het volgende:

HOOFDSTUK IV

Over de betaling van de schadeloosstelling

Artikel 55. Een vonnis van onteigening, bedoeld in artikel 37, vervalt, wanneer niet binnen drie maanden, nadat het gezag van gewijsde heeft verkregen, de schadeloosstellingen zijn betaald, of, in de gevallen waarin dit volgens deze wet kan geschieden, zijn geconsigneerd.

Een vonnis van onteigening, bedoeld in artikel 54i, dat niet is overgeschreven binnen de in artikel 54m genoemde termijn, vervalt, wanneer niet binnen drie maanden, nadat het vonnis, als bedoeld in artikel 54t, tweede lid, houdende uitspraak over de schadeloosstellingen gezag van gewijsde heeft verkregen, die schadeloosstellingen zijn betaald, of, in de gevallen waarin dit volgens deze wet kan geschieden, zijn geconsigneerd. Bij verval van dit vonnis van onteigening vervalt tevens het vonnis waarbij overeenkomstig artikel 54i uitsluitend voorschotten zijn bepaald.

Onder een schadeloosstelling zijn de wettelijke interessen daarvan begrepen. De wettelijke interessen lopen te rekenen van de dag van het vonnis van onteigening, bedoeld in artikel 37 of van de dag van het vonnis, bedoeld in artikel 54t.

Indien het vonnis van onteigening niet wordt overgeschreven in de openbare registers, is de onteigenende partij schadeloosstellend en hebben de wederpartij en de derde belanghebbenden de keuze een vaste schadeloosstelling of volledige schadevergoeding te vorderen.

De vaste schadeloosstelling, bedoeld in het voorgaande lid, is gelijk aan tien ten honderd van de voor ieder door de rechtbank bij het vonnis van onteigening overeenkomstig artikel 37 of artikel 54t vastgestelde of vermelde schadeloosstellingen.

Wordt volledige schadevergoeding gevorderd, dan worden onder de schade mede begrepen de redelijkerwijs gemaakte kosten van rechtsbijstand en andere deskundige bijstand, alsmede de wettelijke interessen van het bedrag der schadevergoeding van de dag, waarop het vonnis van onteigening is gegeven.

Tot kennisneming der vordering is de rechtbank bevoegd, bij welke het geding van onteigening aanhangig is gemaakt.

Artikel 56. Ingeval van beslag op het ter onteigening aangewezen goed, gaat de onteigenende partij niet over tot betaling van de voor de onteigende partij bestemde gelden tot na afloop van een tijdvak van twee weken na de betekening, bedoeld in artikel 43, laatste lid.

Artikel 57. Wanneer de schadeloosstelling of het voorschot, bedoeld in artikel 54*i*, is betaald dan wel consignatie overeenkomstig de Tweede Afdeling van de Vierde Titel van het Derde Boek van het Burgerlijk Wetboek daarvan heeft plaats gevonden, wordt de onteigenende partij, op bevelschrift van de voorzitter van de arrondissementsrechtbank, desnoods door middel van de sterke arm, in het bezit van het onteigende gesteld.

Bij haar verzoekschrift moet de onteigenende partij aan die voorzitter overleggen een afschrift van het vonnis tot onteigening, een verklaring van de griffier, dat het vonnis gezag van gewijsde heeft verkregen, alsmede een afschrift van het proces-verbaal van de opneming door de deskundigen, indien deze opneming heeft plaats gevonden overeenkomstig artikel 54*j*, eerste of derde lid.

Ook het bewijs, dat de schadeloosstelling of het voorschot, bedoeld in artikel 54*i*, is betaald dan wel het bewijs van consignatie in de gevallen van de artikelen 3, 58 en 59, moet worden overgelegd.

Artikel 58. Wanneer onder de onteigenende partij beslag op de schadeloosstelling of het voorschot wordt gelegd of wanneer er rangregeling gevraagd wordt, doet zij terstond zonder enig aanbod de gelden consigneren overeenkomstig de Tweede Afdeling van de Vierde Titel van het Derde Boek van het Burgerlijk Wetboek en zich op de hierboven bepaalde wijze in het bezit stellen van het onteigende goed.

Artikel 59. Het vonnis van onteigening bedoeld in artikel 37, wordt tegen overlegging van een verklaring, dat dit vonnis gezag van gewijsde heeft, in de openbare registers overgeschreven. Het vonnis, bedoeld in artikel 54*i*, dat niet is overgeschreven binnen de in artikel 54*m* bedoelde termijn, wordt tegen overlegging van het vonnis, bedoeld in artikel 54*t*, tweede lid en van een verklaring, dat laatstgenoemd vonnis gezag van gewijsde heeft, in de openbare registers overgeschreven. Bij de overschrijving moeten tevens worden overgelegd de bewijzen van betaling van de schadeloosstelling.

Voor de toepassing van deze wet wordt met een bewijs van betaling gelijkgesteld een bewijs, dat de som der schadeloosstelling – of ingeval Afdeling 2 van Hoofdstuk III*a* toepassing heeft gevonden, de som van het voorschot – na betalingsopdracht aan de Postcheque- en Girodienst, op de postrekening van de rechthebbende is overgeschreven. Tevens geldt als bewijs van betaling – indien niet genoegzaam bekend is, aan wie de betaalbaarstelling moet worden gedaan, of indien consignatie overeenkomstig de Tweede Afdeling van de Vierde Titel van het Derde Boek van het Burgerlijk Wetboek heeft plaats gevonden ingevolge artikel 3 of 58 – een door de notaris of deurwaarder gewaarmerkt afschrift van het proces-verbaal der consignatie, aan welke consignatie geen aanbod van gerede betaling vooraf behoeft te gaan.

Door de overschrijving gaat de eigendom op de onteigenende partij over, vrij van alle lasten en rechten, welke daarop rusten. De op het ogenblik van overschrijving van het vonnis op het onteigende rustende hypothecaire inschrijvingen en ingeschreven beslagen worden ambtshalve doorgehaald. Alleen erfdiensbaarheden kunnen op het onteigende goed gevestigd blijven, doch niet dan met goedvinden van de onteigenende partij. Zij dienen daartoe in het vonnis te worden opgenomen.

Artikel 60. Waterschaps- en soortgelijke lasten en alle belastingen, hoe ook genaamd, waarmede het onteigende goed is bezwaard of die daarvan worden betaald, gaan van de dag, waarop de in artikel 59 bedoelde overschrijving heeft plaats gehad, op de onteigenende partij over.

Artikel 61. Indien, tengevolge van oorzaken, welke de onteigenende partij in staat was uit de weg te ruimen, met het werk waartoe werd onteigend, niet binnen drie jaar nadat het vonnis van onteigening gezag van gewijsde heeft verkregen, een aanvang is gemaakt, of de arbeid meer dan drie jaren mocht zijn gestaakt, of indien uit andere omstandigheden is aan te tonen, dat het werk blijkbaar niet tot stand zal worden gebracht, kan de onteigende partij, te harer keuze, hetzij bij de rechter het afgestane terugvorderen in de toestand, waarin het zich alsdan bevindt, onder gehoudenheid om, in evenredigheid tot de terugontvangen waarde, de schadeloosstelling terug te geven hetzij een vordering indienen tot uitkering van een door de rechter naar billijkheid te bepalen schadeloosstelling boven de reeds genotene.

V. De bestaande opschriften boven artikel 62 vervallen. In de plaats daarvan wordt het opschrift genomen:

TITEL II

Over de onteigening bij vestingbouw en de bouw van andere verdedigingswerken, de aanleg, het herstel of onderhoud van dijken

W. In artikel 66 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

– in het derde lid worden de woorden „bij het onderzoek der deskundigen” vervangen door: bij de opneming door de deskundigen;

– in het vierde lid worden de woorden „dat onderzoek” vervangen door: die opneming;

– in het zesde lid worden de woorden „het onderzoek” vervangen door: die opneming;

– in het zevende lid worden tweemaal de woorden „het onderzoek” vervangen door: de opneming door de deskundigen;

– in het negende lid vervallen de woorden „, na het openbaar ministerie gehoord te hebben”;

– het twaalfde lid wordt gelezen als volgt: De artikelen 20, 24, laatste lid, 29, 33, 34, eerste en tweede lid, en 35, eerste lid, vinden op de rechtsvordering, in dit artikel omschreven, overeenkomstige toepassing.

X. Hoofdstuk II van Titel II, bevattende de artikelen 69–72, vervalt.

XA. Artikel 77, eerste lid, wordt gelezen als volgt:

Zonder voorafgaande verklaring bij de wet, dat het algemeen nut onteigening vordert, kan onteigening plaats vinden:

1°. ten behoeve van de uitvoering van of ter handhaving van de feitelijke toestand overeenkomstig een bestemmingsplan;

2°. ten behoeve van de uitvoering van een bouwplan in het belang van de volkshuisvesting of van een bouwplan, dan wel van werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden in het belang van de reconstructie van een bebouwde kom of een gedeelte daarvan, mits gedeputeerde staten vooraf hebben verklaard tegen dat plan, die werken of die werkzaamheden geen bezwaar te hebben, welke verklaring zij niet afgeven dan nadat zij belanghebbenden in de gelegenheid hebben gesteld om bezwaren in te brengen en zij de inspecteur van de ruimtelijke ordening hebben gehoord;

3°. ten behoeve van de ontruiming van oppervlakten in het belang van de volkshuisvesting;

4°. ten behoeve van de verwijdering van een of meer ontruimde, onbewoonbaar verklaarde woningen of van een of meer niet meer in gebruik zijnde andere gebouwen, indien

deze woningen of gebouwen dermate in verval zijn geraakt of verminkt, dat zij de omgeving in ernstige mate ontsieren.

Y. In artikel 80 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

– in het tweede lid, aanhef, en in het derde lid wordt in de plaats van „dertig dagen” gelezen: een maand;

– in het tweede lid, onder 1°, vervalt de zinsnede „, bij besluit van den raad voorlopig goedgekeurd”;

– aan het vierde lid wordt de volgende zin toegevoegd:

De kennisgeving en de bekendmaking houden mededeling in van de bevoegdheid, bedoeld in artikel 81.

– de eerste zin van het laatste lid wordt gelezen:

Het raadsbesluit tot onteigening vervalt, indien het niet uiterlijk zes maanden na afloop van de in het tweede lid genoemde termijn met de plannen, kaarten, grondtekeningen en bezwaarschriften, in dit artikel en in artikel 81 bedoeld, aan Ons is voorgedragen.

– de laatste zin van het laatste lid wordt gelezen:

De termijn van zes maanden en die van een jaar kunnen door gedeputeerde staten met ten hoogste onderscheidenlijk drie maanden en een jaar worden verlengd.

Z. Artikel 85 wordt gelezen als volgt:

In afwijking in zoverre van het bepaalde in de artikelen 80 en 81 kan de gemeenteraad, in geval van onteigening ten behoeve van de uitvoering van één of meer ingevolge artikel 13, eerste lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening aangegeven onderdelen van een bestemmingsplan, aanstonds tot onteigening besluiten. De artikelen 83 en 84 zijn van overeenkomstige toepassing. Belanghebbenden kunnen gedurende de in artikel 84 genoemde termijn hun bezwaren schriftelijk bij het gemeentebestuur opgeven. De in dat artikel bedoelde bekendmaking en aankondiging houden mededeling in van deze bevoegdheid. Het raadsbesluit tot onteigening vervalt, indien het niet uiterlijk een maand na afloop van de hiervoor bedoelde termijn, met de plannen, kaarten, grondtekeningen en bezwaarschriften aan Ons is voorgedragen.

De in het voorgaande lid bedoelde bevoegdheid van de gemeenteraad vervalt na drie jaar te rekenen van het tijdstip waarop het desbetreffende onderdeel van het bestemmingsplan rechtskracht heeft verkregen.

AA. Artikel 86, eerste lid, wordt gelezen als volgt:

Onze beslissing binnen zes maanden nadat het raadsbesluit Ons is voorgedragen, bij een met redenen omkleed besluit te nemen, wordt aan gedeputeerde staten, het gemeentebestuur en de onteigenende partij medegedeeld.

BB. In artikel 88 wordt „49-54h” gewijzigd in: 49-54t.

Voorts wordt dat artikel na „behoudens dat” als volgt gelezen:

1. indien de gemeenteraad tot onteigening heeft besloten, hetgeen van Ons besluit gezegd wordt, van toepassing wordt op het besluit van de gemeenteraad;

2. wanneer de onteigening geschiedt ten name van een ander publiekrechtelijk lichaam of een instelling, dat lichaam of deze instelling als eisende partij optreedt;

3. het verzoek, bedoeld in artikel 54a, kan worden gedaan, zodra de nederlegging bedoeld in artikel 84 heeft plaats gehad en bij het verzoekschrift in plaats van de in het tweede lid van eerstgenoemd artikel onder 1 en 2 genoemde stukken moet worden overgelegd afschrift van het besluit van de gemeenteraad.

CC. In artikel 89, onder a, ten 2°, worden de woorden „dat de artikelen 80 en 84 zijn nageleefd” veranderd in: dat de artikelen 80 en 84 zijn of, indien de gemeenteraad tot onteigening heeft besloten overeenkomstig artikel 85, artikel 84 is nageleefd.

DD. Het bepaalde in artikel 90, onder 2°, wordt gelezen:

2°. wanneer het blijken mocht, dat de artikelen 80 en 84 niet zijn òf, indien de gemeenteraad tot onteigening heeft besloten overeenkomstig artikel 85, artikel 84 niet is nageleefd.

EE. Achter artikel 91 vervalt de punt. Toegevoegd wordt de zinsnede:

dan wel, indien de gemeenteraad tot onteigening heeft besloten overeenkomstig artikel 85, na de nederlegging genoemd in artikel 84.

FF. Het eerste lid van artikel 95 vervalt.

In de artikelen 95, tweede lid, en 95a worden de woorden „na het tijdstip, in artikel 91 aangewezen” veranderd in:

na het tijdstip van de nederlegging, bedoeld in artikel 91.

GG. Artikel 96 wordt gelezen als volgt:

Ten aanzien van de betaling der schadeloosstelling gelden de bepalingen van het vierde Hoofdstuk van de eerste Titel.

HH. Aan het slot van artikel 135, eerste lid, vervalt de punt en wordt toegevoegd:

, en dat het verzoek, bedoeld in artikel 54a kan worden gedaan zodra de nederlegging, bedoeld in artikel 127 heeft plaats gevonden en bij het verzoekschrift in plaats van de in het tweede lid van artikel 54a onder 1 genoemde stukken moet worden overgelegd een mede door het hoofd van het gemeentebestuur afgegeven bewijs, dat de uitgewerkte plannen met de daarbij behorende kaarten en grondtekeningen, bedoeld in artikel 126, op de secretarie der gemeente ter inzage hebben gelegen.

II. Artikel 136 vervalt.

IIA. Artikel 140 wordt gelezen als volgt:

Indien, ten gevolge van oorzaken, welke de onteigenende partij in staat was uit de weg te ruimen, met het werk waartoe werd onteigend, niet binnen drie jaar nadat het vonnis van onteigening gezag van gewijsde heeft verkregen, aanvang is gemaakt of de arbeid daaraan meer dan drie jaren mocht zijn gestaakt, of indien uit andere omstandigheden is aan te tonen, dat het werk blijkbaar niet tot stand zal worden gebracht, kan de onteigende partij, te harer keuze, hetzij bij de rechter het afgestane terugvorderen in de toestand, waarin het zich alsdan bevindt, onder gehoudenheid om in evenredigheid tot de terugontvangen waarde, de schadeloosstelling terug te geven, hetzij een vordering indienen tot uitkering van een door de rechter naar billijkheid te bepalen schadeloosstelling boven de reeds genotene.

JJ. In artikel 149 wordt „49-54h” gewijzigd in: 49-54t.

Aan het slot vervalt de punt en wordt toegevoegd:

, en dat het verzoek, bedoeld in artikel 54a, kan worden gedaan, zodra de nederlegging, bedoeld in artikel 143, heeft plaats gehad en bij het verzoekschrift in plaats van de in het tweede lid van artikel 54a onder 1 genoemde stukken moet worden overgelegd een mede door het hoofd van het gemeentebestuur afgegeven bewijs, dat de uitgewerkte plannen met de daarbij behorende grondtekeningen, bedoeld in artikel 143, op de secretarie der gemeente ter inzage hebben gelegen.

Artikel II

A. Aan artikel 13 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening wordt, onder aanduiding van het enige lid tot tweede lid, een nieuw eerste lid toegevoegd luidende:

1. Bij een bestemmingsplan kunnen voor zover het gronden betreft, waarvan het gebruik afwijkt van het plan, een of meer onderdelen worden aangewezen, ten aanzien waarvan de verwerkelijking van het plan in de naaste toekomst nodig wordt geacht.

B. Aan artikel 23 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening wordt, onder aanduiding van het derde lid tot vierde lid, een nieuw derde lid toegevoegd, luidende:

3. Worden in het ontwerp van een bestemmingsplan ingevolge artikel 13, eerste lid, gronden aangewezen, ten aanzien waarvan de verwerkelijking van het plan in de naaste toekomst nodig wordt geacht, dan geschiedt daarvan, onverminderd het in het tweede lid bepaalde, afzonderlijke kennisgeving aan degenen, die in de registers van het kadaster als eigenaar van die gronden of zakelijk gerechtigde daarop voorkomen.

C. Aan artikel 29 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening wordt een zesde lid toegevoegd, luidende:

6. Indien het ingestelde beroep een bestemmingsplan betreft, waarin ingevolge artikel 13, eerste lid, onderdelen zijn aangewezen, ten aanzien waarvan de verwerkelijking van het plan in de naaste toekomst nodig wordt geacht, wordt het beroep vóór andere krachtens deze wet ingestelde beroepen behandeld.

Artikel III

Op onteigeningen ten aanzien waarvan de terinzagelegging bedoeld in artikel 80 van de onteigeningswet, heeft plaats gehad vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet, blijven de bepalingen van Titel IV van de onteigeningswet, zoals die vóór dat tijdstip golden, van toepassing voor zover het de administratieve procedure betreft.

Op onteigeningen, waarin een dagvaarding bedoeld in artikel 18 der onteigeningswet is gedaan vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet, blijven de bepalingen van de onteigeningswet, zoals die vóór dat tijdstip golden, van toepassing.

Artikel IV

In artikel 54 van de Luchtvaartwet wordt de volgende wijziging aangebracht:

In het eerste lid wordt in de plaats van „30-33, eerste tot en met vierde lid en zesde lid, en 35-37” gelezen: 30-37.

Artikel V

In artikel 8, eerste lid, van de wet van 11 juli 1908 (*Stb.* no. 226) houdende instelling eener Consignatiekas wordt in de plaats van „54c of 58” gelezen: „58 of 59”.

Artikel VI

Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministeriële departementen, autoriteiten, colleges en ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,

*De Minister van Volkshuisvesting
en Ruimtelijke Ordening,*

*De Minister van Verkeer
en Waterstaat,*

*De Minister van Landbouw
en Visserij,*